

Asia: VN/26268/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot pykälästä (luonnos laiksi vesihuoltolain muuttamisesta) ja säännöskohtaisista perusteluista (luku 7)

MTK-Etelä-Pohjanmaa ry (jatkossa lyhennettynä MTK-EP) on tutustunut lausunnolla olevaan esitykseen. Kiitämme mahdollisuudesta antaa asiasta lausunto ja esitämme kunnioittaen seuraavaa:

MTK-EP katsoo, että lausunnolla oleva lakiesitys on tarpeellinen. Lakiesitys tukee tavoitetta säilyttää vesihuoltoverkostomme julkisomisteisena kuntien kautta sekä osaltaan veden käyttäjien omistamana vesiosuuskuntien kautta. Vaikka Suomessa sinänsä riittää vesivarantoja, se taho mikä hallitsee ”pumppaamoja” ja verkostoa, määrää käytännössä luonnollisen monopolin turvin kaikkien vedenkäyttäjien tulevaisuudesta. Vesihuolto on osa maamme kriittistä infrastruktuuria ja huoltovarmuutta. Omistuksella on siten ratkaiseva merkitys maamme vesihuollon turvaamisessa. Julkisen kansallisen omistuksen avulla tästä infrastruktuurista voidaan pitää huolta ja turvata myös se, että veden hinta pysyy kohtuullisena.

MTK-EP muistuttaa, että kansainväliset sijoittajat tavoittelevat uusia tuottavia sijoituskohteita. Tärkeää on huolehtia, että maailman parhaimmille pohjavesivarannoille ja niiden hallinnalle ei tapahdu ”Carunoita”. Tosiasia on, että sijoittajia kiinnostaa ensi sijassa huikeat rahastusmahdollisuudet välttämättömyyshyödykkeellä. Omistuksella on olennainen vaikutus erityisesti siihen, maksaako vesi esimerkiksi 1,50 e/m³ vai 50 s/litra.

MTK-EP korostaa, että vaikka kuntapäätäjillä on huolia vesihuoltoverkoston ylläpidon aiheuttamista kustannuksista, vesihuoltoverkoston suunnitelmallinen kunnossapito on välttämätöntä. Julkisen omistuksen turvaaminen on tärkeää, sillä mahdollinen ulkopuolinen sijoittaja vaatisi sijoitukselleen korkeat tuotot ja joka tapauksessa kaikki mahdolliset kustannukset maksettaisiin veden käyttäjillä.

Pohjimmiltaan kyse ei siis ole, kuten joskus virheellisesti ajatellaan, maamme pohjavesien riittävydestä vaan vesihuoltojärjestelmän omistuksesta, hallinnasta ja veden hinnasta.

Edellä mainitun perusteella MTK-EP kannattaa lakiesityksen kohtia 4c§ Kunnan määräysvallan varmistaminen vesihuollossa, 4d§ Kunnan etuosto-oikeus ja 4e§ Omaisuuden myynnin rajoitukset vesihuollossa. Näihin liittyen MTK-EP vaatii lakiesityksen täsmentämistä siten, että julkisomisteiset vesihuoltotoiminnot pysyvät yksiselitteisesti 100% kuntien hallinnassa.

MTK-EP on huolissaan erilaisiin hybridiuhkiin liittyen siitä, että maamme kriittisestä infrastruktuurista on saatavilla julkisesti hyvinkin yksityiskohtaista tietoa. Tämän perusteella MTK-EP katsoo, että lakiesityksen 16a§ viittaus 621/1999 Lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta liittyen vaatii tarkentamista. Vesihuoltolain tulee mahdollista turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvän aineiston salaaminen tarvittavalla laajuudella. Julkisuuslainsäädännön soveltaminen ei voi olla sellaista, että sillä vaarannetaan maamme turvallisuus.

MTK-EP katsoo, että lakiesityksessä on ansiokkaasti tunnustettu haja-asutusalueilla toimivien vesiosuuskuntien merkitys. MTK-EP odottaa, että elinkelpoisten vesiosuuskuntien rahoitusmahdollisuudet turvataan jatkossa esimerkiksi tarvittavilla ohjeistuksilla kuntien takauksien mahdollistamiseksi.

MTK-EP kiinnittää huomiota käytyyn keskusteluun liittymisvelvollisuudesta ja vesihuollon toiminta-alueista. MTK-EP katsoo, että vesihuollon pitkäjänteinen suunnittelu edellyttää osaltaan tietoa asiakkaiden määrästä, mutta toisaalta liittämisvelvollisuus ei saisi johtaa asiakkaalla kohtuuttomiin kustannuksiin. Tältä osin MTK-EP odottaa, että lakiesityksen 10§ ja 11§ osalta tehdään vielä tarkennuksia, joilla vältettäisiin erityisesti harvaan asutulla alueella kiinteistönomistajille mahdollisesti syntyvät ongelmat.

Huomiot muista hallituksen esityksen kohdista

-

Muut huomiot

Lopuksi MTK-EP haluaa muistuttaa, että pohjavedet muodostuvat maanomistajien mailla, mutta maanomistajille ei kuitenkaan synny omistusoikeutta pohjaveteen. Sen sijaan maanomistajiin kohdistuu monia kustannuksia aiheuttavia rajoitteita ja velvoitteita yhteisen pohjavetemme laadun ja määrän turvaamiseksi.

MTK-Etelä-Pohjanmaa ry

Yrjö Ojaniemi
toiminnanjohtaja

Ojaniemi Yrjö
MTK-Etelä-Pohjanmaa ry